

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

شماره چاپ 1184

شماره ثبت 496

دوره دهم - سال سوم

تاریخ چاپ 1397/9/11

یک شوری

طرح ساماندهی پیام رسان های اجتماعی

کمیسیون های ارجاعی

اصلی: فرهنگی

فرعی: اجتماعی - اقتصادی - امنیت ملی و سیاست
خارجی - صنایع و معادن - قضائی و حقوقی

متن سوابق به دلیل حجم زیاد، به صورت جداگانه چاپ می شود.

معاونت قوانین

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی
احتراماً طرح ذیل که به امضای 95 نفر از نمایندگان رسیده است،
جهت طی مراحل قانونی تقدیم می‌شود.

مقدمه (دلایل توجیهی):

شبکه‌های اجتماعی نقش مؤثری در تثبیت هویت ملی و فرهنگی هر جامعه داشته و امروزه پیام‌رسان‌های اجتماعی به‌عنوان مرجع اثرگذار تعاملات روزمره در حوزه‌های گوناگون فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و... شناخته شده و سهم فراوانی در شکل‌گیری مناسبات مختلف در جامعه دارد؛ بر این مبنا نمی‌توان نسبت به ابعاد، آثار و آسیبهای آن بی‌تفاوت بود.

لذا ساماندهی از مرحله شکل‌گیری تا نظارت بر روند فعالیت‌ها و ایجاد ضمانت‌اجراءها، نیاز به سازوکارهای قانونی داشته که البته نباید فارغ از نگاههای حمایتی نسبت به ظرفیت‌های داخلی در عرصه تبادل اطلاعات باشد. سازوکار قانونی حمایت از پیام‌رسان‌های اجتماعی باید با هدف اعتمادسازی و صیانت از حقوق شهروندی، حریم خصوصی، فرهنگ عمومی و امنیت ملی باشد. بر همین اساس طرح ساماندهی پیام‌رسان‌های اجتماعی به‌شرح ذیل تقدیم می‌گردد:

پژمان‌فر - زرآبادی - یوسف‌نژاد - گلمرادی - سیده‌فاطمه ذوالقدر -
ملکشاهی‌راد - نیازآذری - محمداسماعیل سعیدی - امیرحسن‌خانی -
شیویاری - محمدیان - فرهنگی - نانوآکناری - نقوی حسینی - ترکی -
حسینعلی شهریاری - سالک‌کاشانی - محمودی‌شاه‌نشین - قاضی‌پور -
موسوی‌لارگانی - کوهکن - نوروزی - بهمنی - مفتاح - بت‌کیا - چنارانی -
خالقی - زاهدی - عباسی - لاهوتی - کولیوند - کاتب - محمد عزیززهی -

محمد ابراهیم رضایی - سید احسان قاضی زاده هاشمی - ملک شاهی -
 جعفر زاده ایمن آبادی - بابایی صالح - ادیانی - ابطحی - سلیمانی - ساری -
 اصغر سلیمی - شیران خراسانی - هزار جریبی - پور حسین شقلان - برو جردی -
 علیرضا ابراهیمی - سامری - الماسی - جمالی نوبندگانی - خسته بند -
 جعفر پور - زارعی - آزادی خواه - ساعدی - محبوب - فولادگر -
 امیر آبادی فراهانی - سید امیر حسین قاضی زاده هاشمی - حاجی دلگانی -
 احمدی لاشکی - اعزازی ملکی - ظاهری عبده وند - بیگلری - منصور مرادی -
 حمزه - شرفی - نیکفر لیالستانی - ساداتی نژاد - فلاحتی - همایون هاشمی -
 کرد - اسمعیلی - شریعت نژاد - رضیان - پور مختار - حسینی شاهرودی -
 بدری - حسینی کیا - علیرضا سلیمی - پور بافرانی - کبیری -
 کوچکی نژاد ارم ساداتی - مختار - مسعودی - شکری - مقصودی - وقفچی -
 برزگر کلشانی - اسدی کرم - کرم پور حقیقی - کعبی - کریمی قدوسی -
 بیمقدار

عنوان طرح:

ساماندهی پیام‌رسان‌های اجتماعی

تعریف اصطلاحات:

ماده 1- اصطلاحات به کاررفته در این قانون به شرح ذیل تعریف می‌شوند:

الف - پیام‌رسان اجتماعی: سامانه‌های کاربرمحور فراهم‌کننده بستر تعاملات، جمع‌آوری، نمایش، پردازش و انتشار اطلاعات اجتماعی برای برقراری ارتباطات فردی و گروهی و خدمات برخط مانند ارائه خدمات پرداخت از طریق تبادل انواع محتواهای چندرسانه‌ای و حامل‌های داده است.

ب - پیام‌رسان داخلی: پیام‌رسانی که بیش از پنجاه درصد (50%) سهام آن متعلق به شخص ایرانی بوده و میزبانی آن صرفاً در داخل کشور انجام شده و فعالیت آن در چهارچوب قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران است.

پ - صیانت از داده: محافظت از اطلاعات کاربران و جلوگیری از هرگونه افشاء، بهره‌برداری و دسترسی غیرمجاز به اطلاعات مربوط به کاربران و محتوای آثار دیداری، شنیداری، نوشتاری یا ترکیبی از آنها در پیام‌رسان‌های اجتماعی و داده‌های ایجاد یا افزوده‌شده در اثر فعالیت‌ها و تعاملات کاربران آن در پیام‌رسان‌های اجتماعی

ت - هیأت ساماندهی و نظارت: هیأت ساماندهی، نظارت و تأیید فعالیت، محتوا، عملکرد و تشخیص تخلف و اعلام جرم پیام‌رسان‌های موضوع این قانون

فصل اول: شرایط متقاضی و تأیید فعالیت

ماده 2- عرضه و ارائه خدمات پیام‌رسان‌های اجتماعی داخلی و خارجی در کشور مستلزم ثبت در پنجره واحد و رعایت قوانین کشور است. فعالیت پیام‌رسان‌های خارجی و داخلی اثرگذار مشروط به تأیید هیأت نظارت خواهد بود. در غیر این صورت فعالیت آنها در کشور غیرقانونی است.

ماده 3- هیأت نظارت با هدف اعمال حاکمیت جمهوری اسلامی ایران با ترکیب ذیل تشکیل می‌شود:

- 1- رئیس مرکز ملی فضای مجازی (به‌عنوان رئیس هیأت)
- 2- معاون ذی‌ربط یا نماینده تام‌الاختیار وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
- 3- معاون ذی‌ربط یا نماینده تام‌الاختیار وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- 4- معاون ذی‌ربط یا نماینده تام‌الاختیار وزارت اطلاعات
- 5- معاون ذی‌ربط یا نماینده تام‌الاختیار دادستانی کل کشور
- 6- یک نماینده از کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی
- 7- صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران
- 8- سپاه پاسداران انقلاب اسلامی
- 9- سازمان تبلیغات اسلامی
- 10- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی
- 11- سازمان پدافند غیرعامل
- 12- یک نماینده از مدیران پیام‌رسان‌های داخلی
- 13- نماینده حوزه علمیه

ماده 4- هیأت ساماندهی و نظارت موظف به نظارت بر پیام‌رسان‌های داخلی و خارجی و تصمیم‌گیری درباره ادامه فعالیت آنها بر اساس مصوبات

شورای عالی فضای مجازی است و ضمن رسیدگی به تخلفات، در صورت وقوع جرم، موارد را به قوه قضائیه جهت اقدام مقتضی ارجاع خواهد داد.

ماده 5- دبیرخانه هیأت نظارت در محل مرکز ملی مستقر خواهد شد و مسؤولیت برگزاری جلسات، ابلاغ و پیگیری مصوبات و نظارت بر حسن اجرای آن را برعهده خواهد داشت.

ماده 6- هیأت نظارت موظف است پیام‌رسان اثرگذار را براساس معیارهایی از قبیل زیر تعیین کند: تعداد کاربران ثبت‌نامی، تعداد کاربران فعال ماهیانه، هفتگی، روزانه، میزان رشد عضویت کاربران در پیام‌رسان، پراکندگی کشوری، نوع خدمت و حجم ترافیک ایجادشده.

ماده 7- هیأت نظارت موظف است جهت بررسی صلاحیت متقاضی از مراجع ذیصلاح استعلام نماید. مراجع مذکور موظفند حداکثر تا یک‌ماه نظر خود را به هیأت نظارت اعلام نمایند. در مواردی که مرجع ذی‌ربط نیازمند بررسی بیشتر است، زمان تا سه‌ماه قابل تمدید است.

ماده 8- تصمیمات هیأت نظارت قطعی است. این امر مانع اقامه دعوای افراد ذی‌نفع در مراجع ذی‌صلاح قضائی نخواهد بود.

ماده 9- تمام پیام‌رسان‌های داخلی و خارجی فعال موظفند حداکثر تا دو ماه پس از تصویب این قانون شرایط خود را با آن تطبیق دهند.

ماده 10- شرایط متقاضیان ایجاد و فعالیت پیام‌رسان‌های اثرگذار به تصویب هیأت نظارت رسیده و برای تطبیق با سیاست‌های مصوب شورای عالی فضای مجازی به مرکز ملی ارسال می‌شود.

فصل دوم: صیانت از حریم داده‌ها

ماده 11- مرزبانی دیجیتال و دفاع مجازی (سایبری) از کشور و جلوگیری از بهره‌برداری غیرمجاز از داده‌های مجازی در درگاه‌های ورود و خروج پهنای باند کشور، با محوریت ستاد کل نیروهای مسلح، توسط مراجع ذی‌ربط انجام خواهد شد. حدود و ثغور وظایف با پیشنهاد ستاد کل نیروهای مسلح به تصویب فرماندهی معظم کل قوا خواهد رسید.

ماده 12- مدیران پیام‌رسان‌های اجتماعی و ارائه‌دهندگان خدمات دسترسی و میزبانی، مکلف به صیانت از داده‌های خصوصی اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی هستند. این موضوع رافع مسئولیت قانونی سایر اشخاص نیست.

ماده 13- استفاده نهادها و مؤسسات دولتی و عمومی غیردولتی از پیام‌رسان‌های اجتماعی خارجی برای مکاتبات و ارائه خدمات اداری و اطلاع‌رسانی و تبلیغات داخل کشور ممنوع است.

ماده 14- هرگونه درج و انتشار اسناد و داده‌های دارای طبقه‌بندی در پیام‌رسان‌های داخلی و خارجی ممنوع است.

تبصره - نحوه تعیین و تشخیص محرمانگی داده‌ها حداکثر ظرف مدت سه‌ماه پس از تصویب این قانون، توسط وزارت اطلاعات و با همکاری ستاد کل نیروهای مسلح تهیه و تنظیم شود.

فصل سوم: حمایت‌ها

ماده 15- نسبتی از درآمد حاصل از فروش پهنای باند و ترافیک ایجادشده توسط پیام‌رسان‌های داخلی که توسط ارائه‌کنندگان خدمات دسترسی به کاربران نهائی به فروش می‌رسد، باید به پیام‌رسان ایجادکننده این ترافیک پرداخت گردد. میزان این نسبت و نحوه پرداخت این درآمد

براساس آیین‌نامه‌ای خواهد بود که ظرف مدت سه‌ماه پس از تصویب این قانون، به پیشنهاد وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تهیه شده و به تأیید هیأت نظارت خواهد رسید.

تبصره - بخشی از وجوهی که پیام‌رسان‌ها از محل فوق دریافت می‌کنند باید طبق آیین‌نامه اجرایی مذکور به تولیدکنندگان محتوا پرداخت شود.

ماده 16- صندوق حمایت از محتوا و پیام‌رسان‌های داخلی فضای مجازی با هدف تأمین اعتبارات مدیریت تبعات فرهنگی توسعه زیرساخت‌های فضای مجازی و تقویت محتوای فاخر ایرانی - اسلامی ذیل هیأت نظارت تشکیل می‌گردد.

تبصره - هیأت ساماندهی و نظارت موظف است ضمن انتشار عمومی آیین‌نامه حمایت، هرگونه حمایت از پیام‌رسان‌ها را همراه با مصادیق و نوع حمایت‌ها، همچنین دلایل مربوط به آن به اطلاع عموم برساند.

ماده 17- بانک مرکزی موظف است امکان پرداخت برخط را برای کسب و کارهای مبتنی بر پیام‌رسان‌های اجتماعی داخلی اثرگذار فراهم و ضوابط و شرایط مربوطه را ظرف مدت دو ماه با هماهنگی هیأت ساماندهی و نظارت تدوین و ابلاغ نماید.

تبصره - هرگونه ارائه خدمات پولی و بانکی به کسب و کارهای فعال در پیام‌رسان‌های اجتماعی خارجی ممنوع است.

ماده 18- بانک مرکزی موظف است جهت سهولت گردش مالی، کاربردی شدن و کمک به چرخه اقتصادی پیام‌رسان‌های داخلی اثرگذار، مجوز ارائه خدماتی از قبیل پرداخت الکترونیکی (PSP) و ابزارهای پرداخت نوین از قبیل ایجاد کیف پول الکترونیکی را به پیام‌رسان‌های داخلی اعطاء نماید.

ماده 19- استفاده و عرضه «رمز ارز» توسط پیام‌رسان‌های خارجی در داخل کشور ممنوع بوده و در پیام‌رسان‌های داخلی مستلزم دریافت مجوز از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران براساس سیاست‌های شورای عالی پول و اعتبار می‌باشد و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلف است پس از تصویب در کارگروه تعیین مصادیق محتوای مجرمانه، فوراً نسبت به مسدودسازی امکان «رمز ارز» توسط سامانه‌ها و پیام‌رسان‌های خارجی اقدام نماید.

ماده 20- صدا و سیما و رسانه‌های دولتی و عمومی مکلفند امکان تبلیغات پیام‌رسان‌های داخلی را به‌طور عادلانه و غیرانحصاری فراهم کنند. ایجاد هرگونه انحصار در صدا و سیما و رسانه‌های دولتی درخصوص پیام‌رسان‌های داخلی ممنوع است. استفاده از پیام‌رسان‌های خارجی برای ارتباط با مخاطبان و همچنین معرفی آنها ممنوع است.

ماده 21- هیأت ساماندهی و نظارت موظف است از هر شکل و نوع انحصار پیام‌رسان داخلی و خارجی در کشور جلوگیری نماید.

فصل چهارم: مجازات‌ها

ماده 22- اشخاصی که اقدام به ایجاد و راه‌اندازی پیام‌رسان‌های اجتماعی بدون مجوز ثبت نموده و با نقض مسدودسازی ارائه خدمات نمایند و یا موجبات نقض غیرقانونی تدابیر مسدودسازی را فراهم نمایند، به شش ماه تا دو سال حبس محکوم می‌شوند.

ماده 23- در صورت تخلف از اجرای ماده (15)، مسؤول مربوطه، برای مرتبه اول به سه تا شش ماه انفصال از خدمت و در صورت ارتکاب در مرتبه دوم به شش ماه تا یک سال و در صورت تکرار به انفصال دائم از خدمت دولتی محکوم می‌گردد.

ماده 24- فعالیت مؤثر در پیام‌رسان‌های اجتماعی خارجی و داخلی مانند ایجاد کانال و گروه‌ها بدون مجوز ممنوع است. ایجاد یا اداره کانال‌ها و گروه‌هایی که با نقض غیرقانونی تدابیر مسدودسازی صورت می‌گیرد، مستوجب محکومیت حبس یا جزای نقدی درجه هشت خواهد بود.

تبصره - شرایط فعالیت مؤثر مطابق آیین‌نامه‌ای است که توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تدوین می‌گردد.

ماده 25- در صورت تخلف دستگاه‌های مربوطه و فراهم نمودن امکان دسترسی به پیام‌رسان‌های خارجی، مرتکبان حسب مورد به مجازات‌های پیش‌بینی شده در مواد (749) و (751) فصل جرائم رایانه‌ای از کتاب تعزیرات قانون مجازات اسلامی محکوم خواهند شد.

ماده 26- اشخاصی که اقدام به فعالیت و مبادلات مالی و ارائه خدمات پولی و مالی در پیام‌رسان‌های اجتماعی خارجی مجاز و غیرمجاز نمایند، علاوه بر ضبط اموال مبادله‌شده، به جزای نقدی معادل سه تا پنج برابر وجه مبادله‌شده و مجازات تعزیری درجه هشت محکوم می‌شوند.

ماده 27- در صورت افشاء و سوءاستفاده از اطلاعات کاربران و فراهم‌سازی امکان این اقدامات در غیر موارد قانونی، به مجازات تعزیری درجه سه محکوم می‌شود.

ماده 28- در صورت هتک حرمت و حیثیت اشخاص در پیام‌رسان‌های اجتماعی، مرتکب یا مرتکبان به حداکثر مجازات مندرج در مواد (744) تا (746) فصل جرائم رایانه‌ای قانون مجازات اسلامی محکوم می‌شوند.

هیأت‌رئیه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (4)

قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب 1389/3/25 نظر

معاونت قوانین در مورد طرح ساماندهی پیام‌رسان‌های اجتماعی تقدیم

می‌شود.

معاون قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (2) و (4) ماده (4) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب 1389/3/25 نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌شود:

۱- سابقه تقدیم:

ماده 130- قبلاً تقدیم نشده است.

- £ قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ در مجلس / £ کمیسیون (موضوع اصل 85 قانون اساسی) رد شده و اینک:

£ با تغییر اساسی
£ با تقاضای کتبی 50 نفر از نمایندگان (مشروط به تصویب مجلس)
£ پیش از انقضاء شش ماه £ بدون تغییر اساسی
£ با انقضاء شش ماه £ با تقاضای کتبی کمتر از 50 نفر از نمایندگان

مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس £ می‌باشد.
£ نمی‌باشد.

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

£ رعایت شده است.

در طرح تقدیمی آیین نگارش قانونی و ویرایش ادبی £ رعایت شده است. (با اعمال نظر کارشناسی)

£ رعایت نشده است، دلایل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

۳- از نظر آیین نامه داخلی مجلس (شکلی):

الف - ماده 127-

اول - حداقل امضاء لازم (15 نفر) £ دارد.
£ ندارد.

دوم - موضوع و عنوان مشخص £ دارد.
£ ندارد.

سوم - دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه £ دارد.
£ ندارد.

چهارم - موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان £ دارد.
£ ندارد.

ب - ماده 138 - طرح تقدیمی دارای £ یک موضوع است و پیشنهاد آن به عنوان £ ماده واحده مواجه با ایراد £ نمی‌باشد.
£ بیش از یک موضوع £ مواد متعدد £ می‌باشد.

۴- در اجرای بند (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:

اول: از نظر قانون اساسی؛

طرح تقدیمی با قانون اساسی بطور کلی مغایرت ندارد.

دارد، اصل/ اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

دوم: از نظر سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز؛

طرح تقدیمی با سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

سوم: از نظر قانون برنامه؛

طرح تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

چهارم: از نظر آیین‌نامه داخلی مجلس (ماهوی)؛

الف- طرح تقدیمی با قانون آیین‌نامه داخلی مجلس مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

ب- ماده ۱۴۰- رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی نشده است.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

ج- ماده ۱۸۱- موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب نمی‌شود و نیاز به ۲ رأی نمایندگان ندارد.
می‌شود ۳ دارد.

تعداد دو برگ اظهار نظر به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیر کل تدوین قوانین

۵- طرح تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم با بند (۵) اصل (۱۵۶) قانون اساسی مغایرت ندارد.
دارد.

معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه

ضمیمه نظر اداره کل تدوین قوانین

بیان مستندات و دلایل مغایرت:

- 1- کلیت این طرح به‌ویژه مواد (2)، (3)، (4)، (7)، (8)، (9)، (10)، (11) و (16) آن به جهت موازی کاری، تداخل وظایف و سایر احکام و تکالیف، مغایر موارد ذیل و نتیجتاً مغایر اصل پنجاه و هفتم (57) قانون اساسی می‌باشد.
- الف - حکم مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) راجع به تشکیل و انتصاب اعضای شورای عالی فضای مجازی مورخ 1390/12/17
- ب - اساسنامه مرکز ملی فضای مجازی کشور که در جلسه مورخ 1391/4/31 به تصویب شورای عالی فضای مجازی رسیده و در مورخ 1391/5/1 به تأیید مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) رسیده است.
- ج - مصوبه «سیاست‌ها و اقدامات ساماندهی پیام‌رسان‌های اجتماعی» مصوب جلسات شماره 36 مورخ 1395/10/11، شماره 37 مورخ 1395/11/9، شماره 38 مورخ 1395/12/7، شماره 39 مورخ 1396/1/26 و شماره 40 مورخ 1396/3/13 شورای عالی فضای مجازی
- 2- ایجاد تشکیلاتی نظیر هیأت نظارت و دبیرخانه آن در طرح تقدیمی متضمن بار مالی و بدلیل عدم پیش‌بینی محل تأمین آن مغایر اصل هفتاد و پنجم (75) قانون اساسی است.
- 3- بخش ابتدائی طرح تحت عنوان «اصطلاحات» باید به‌عنوان فصل اول درج شود.
- 4- واژه «نماینده» در ابتدای بندهای (7)، (8)، (9)، (10) و (11) ماده (3) باید درج شود.
- 5- برخی از مواد طرح جایگاه مناسبی از جهت ارتباط با فصل‌ها و سایر مواد ندارند و بازنگری کلی در طرح لازم است؛ بطور مثال مواد (3) تا (5) طرح که در مقام شرح وظایف و ساختار است ولی ذیل فصل شرایط متقاضی آمده است.
- 6- استفاده از افعال آینده در طرح، از جمله مواد (4)، (5)، (8) و (11) خلاف اصول نگارش متون قانونی است.
- 7- در مواد (5) و (10) عبارت «مرکز ملی» با توجه به عدم ذکر آن در فصل اختصارات باید به‌صورت کامل درج گردد: «مرکز ملی فضای مجازی»
- 8- با توجه به اینکه بنا بر دستور رئیس محترم مجلس شورای اسلامی طرحهای مربوط به ستاد کل نیروهای مسلح باید پیش از طرح در مجلس به تصویب این ستاد برسد، لذا درخصوص ماده (11) و تبصره ماده (14) باید تمهیدات لازم به عمل آید.
- 9- مناسب است در ماده (13) عبارت «دستگاههای موضوع ماده (5) قانون مدیریت خدمات

کشوری و ماده (29) قانون برنامه ششم توسعه» به جای عبارت «نهادهای و مؤسسات دولتی و عمومی غیردولتی» ذکر شود.

10- ضمانت اجرای قانونی در مواد (12) تا (14) پیش‌بینی نشده است.

11- عبارت «بخشی از وجوهی که پیام‌رسان‌ها از محل فوق دریافت می‌کنند» در تبصره ماده (17) طرح، به دلیل عدم تعیین میزان آن، مبهم است.

12- در ماده (16) طرح:

الف- درخصوص صندوق حمایت از محتوا و... اعضاء، ساز و کار، نحوه نظارت و وظایف آن مورد ابهام است.

ب- طبق اصول نگارش متون قانونی فلسفه، هدف و ضرورت باید در مقدمه توجیهی ذکر شود لذا عبارت «با هدف» تا «اسلامی» حذف گردد.

ج- تبصره مستثنی از اصل ماده نمی‌باشد، لذا می‌تواند به صورت ماده مستقلی ذکر شود.

د- در تبصره به جای عبارت «آیین‌نامه حمایت» باید عبارت «آیین‌نامه موضوع ماده (15) قانون» ذکر شود.

13- با توجه به اینکه مطابق اصول نگارش متون قانون فلسفه، هدف و ضرورت باید در مقدمه توجیهی بیاید لذا عبارت از «جهت» تا «اثرگذار» در ماده (18) حذف و به مقدمه منتقل گردد.

14- جهت رفع هرگونه ابهام، لازم است عبارات «رمز ارز» و «کارگروه تعیین مصادیق مجرمانه» مندرج در ماده (19) در بخش نخست و در اصطلاحات ذکر شوند.

15- مواد (22) و (23) خلاف بند (14) سیاست‌های کلی قضائی ابلاغی مقام معظم رهبری (1381/7/29) مبنی بر کاهش مجازات زندان می‌باشد، همچنین مناسب است ادبیات تقنینی این دو ماده همانند ماده (24) که یکی از درجات مجازات‌های تعزیری مندرج در ماده (19) قانون مجازات اسلامی مصوب 1392 در آن پیش‌بینی شده، نگارش شود.

16- در ماده (24) وظیفه تدوین آیین‌نامه برعهده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی قرار گرفته است جهت رعایت وحدت رویه لازم است که همانند ماده (15) تصریح شود که آیین‌نامه مذکور به تأیید هیأت نظارت برسد.

17- در مواد (25) و (28) طرح حاضر به یکی از فصل‌های کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات) ارجاع داده شده است، علاوه بر آنکه لازم است عنوان قانون به صورت صحیح درج شود، بهتر است همانند مواد (24)، (26) و (27) به قانون مجازات اسلامی مصوب 1392 ارجاع شود تا ضمن رعایت یکسان‌نویسی مشکل موقت بودن قانون مذکور حل شود.

18- در ماده (26) طرح عبارت «مجازات تعزیری درجه هشت» به عبارت «یکی از مجازات‌های تعزیری درجه هشت» اصلاح گردد.

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (1) و (3) ماده (4) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب 1389/3/25 نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می شود:

۱- در اجرای بند (۱):

الف- درخصوص طرح تقدیمی قوانین متعارض ✖ وجود ندارد.

✔ وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می شود.

ب- درخصوص طرح تقدیمی قوانین مرتبط ✖ وجود ندارد.

✔ وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می شود.

۲- در اجرای بند (۳):

با عنایت به بررسی های به عمل آمده قانونگذاری در این موضوع ✔ لازم است.
✖ لازم نیست.

تعداد چهار برگ سوابق قانونی و نظر اداره کل به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

ضمیمه نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

نظر اداره کل به انضمام سوابق قانونی

الف - نظر اداره کل

- 1- تشکیل هیات مندرج در ماده 3 طرح متضمن بار مالی و مغایر اصل 75 قانون اساسی است.
- 2- با توجه به اینکه تامین منابع مالی صندوق موضوع ماده 16 طرح پیش‌بینی نشده است تشکیل صندوق مزبور متضمن بار مالی و مغایر اصل 75 قانون اساسی است.
- 3- فصل چهارم طرح، مبنی بر تعیین مجازات حبس، مغایر با بند (14) سیاست‌های کلی قضایی ابلاغی 1381/7/28 مبنی بر کاهش استفاده از مجازات زندان و نیز بند (64) سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه مصوب 1394/4/9 است.
- 4- بهتر است در ابتدای طرح عبارت «فصل اول» قبل از عبارت «تعریف اصطلاحات» درج شود.
- 5- تعریف پیام رسان اجتماعی مندرج در بند الف ماده 1 طرح متفاوت با تعریف مذکور در سند سیاست‌ها و اقدامات ساماندهی پیام رسان‌های اجتماعی مصوب 1396/3/13 شورای عالی فضای مجازی می‌باشد.
- 6- با توجه به اینکه در قسمت پایانی سند تشکیل شورای عالی فضای مجازی، اعضای حقیقی و حقوقی آن توسط مصوب مقام معظم رهبری مشخص شده‌اند و پرداختن به امور مربوط به فضای مجازی کشور را در چارچوب مصوبات شورای عالی فضای مجازی در همه سطوح از جمله وظایف مرکز ملی فضای مجازی کشور تعیین کرده است در حالیکه مطابق ماده 2 طرح این وظایف بایستی در چهارچوب قوانین کشور تنظیم و عملیاتی شود، بنابراین در چنین شرایطی امکان بروز عدم هماهنگی و تطابق سیاست‌گذاریها بسیار زیاد است.
- 7- مطابق مواد 2 و 4 طرح فعالیت پیام‌رسانها مشروط به تأیید هیأت نظارت خواهد بود در صورتی که مطابق حکم مقام معظم رهبری در مورد تشکیل شورای عالی فضای مجازی و اساسنامه مرکز ملی فضای مجازی نظارت در همه سطوح با مرکز ملی فضای مجازی خواهد بود.
- 8- بهتر است در بند 7، 8، 9، 10 و 11 ماده 3 طرح مانند سایر بندها مشخص شود که چه شخصی از طرف این ارگانها قرار است در هیأت مذکور در این ماده حاضر شود.
- 9- اگر منظور از هیأت نظارت مندرج در ماده 3 طرح همان کارگروه مندرج در ماده 2 مصوبه سیاستها و اقدامات ساماندهی پیام‌رسانهای اجتماعی می‌باشد باید اعضای آن دقیقاً منطبق بر

- آن ماده تعیین شود در غیر این صورت مغایر با آن می باشد.
- 10- مطابق اساسنامه مرکز ملی فضای مجازی این مرکز در چهارچوب مصوبات شورای عالی فضای مجازی فعالیت می کند در صورتی که در ماده 3 طرح این وظایف برای رئیس مرکز ملی فضای مجازی تعیین شده است.
- 11- عنوان هیات نظارت مذکور در ماده 3 در ماده 4 درست درج نشده است و تحت عنوان «هیات ساماندهی و نظارت» قید شده است.
- 12- منظور از «مرکز ملی» مندرج در مواد 5 و 10 طرح مشخص نیست و چنانچه منظور مرکز ملی فضای مجازی می باشد بهتر است عنوان کامل آن درج شود.
- 13- برای حکم ماده 9 طرح ضمانت اجرائی پیش‌بینی نشده است به ویژه مشخص نیست که موظف کردن پیام رسانهای خارجی به اجرای حکم این ماده از چه طریقی ممکن است و آیا اساسا چنین موردی ممکن است یا خیر.
- 14- برای احکام مواد 12، 13 و 14 طرح ضمانت اجرائی پیش‌بینی نشده است.
- 15- به نظر می‌رسد اشخاص موضوع ماده 13 طرح جامع نیست و دربردارنده تمام دستگاهها نمی‌باشد.
- 16- بهتر است در تبصره ماده 14 طرح عبارت «می شود» جایگزین «شود» گردد.
- 17- اصطلاح «ذیل هیات نظارت» مذکور در ماده 16 طرح نادرست است، پیشنهاد می شود عبارت «به عنوان زیرمجموعه هیات نظارت» جایگزین آن شود.
- 18- در تبصره ماده 16 طرح لازم است مشخص شود منظور از «آیین نامه حمایت» کدام آیین نامه است.
- 19- معنی عبارت «رمز ارز» مذکور در ماده 19 طرح مشخص نیست، پیشنهاد می شود دربخش مربوط به اصطلاحات تعریف شود.
- 20- به طور کلی وظایف مندرج در مواد 9، 10، 11 و سایر مواد این طرح باوظایف تعیین شده ازسوی شورای عالی فضای مجازی برای مرکز ملی فضای مجازی تداخل داشته و در بسیاری موارد مغایر آن وظایف می باشد.
- 21- ماده (22) طرح برای ارتکاب «معاونت در جرم» و «جرم اصلی»، مجازات یکسان در نظر گرفته است که برخلاف " اصل تناسب جرم و مجازات " است.
- 22- در صدر ماده (22) طرح به جهت رعایت اصول نگارش قانون، «هر شخصی» جایگزین گردد.
- 23- در ماده (22) طرح به جهت رعایت وحدت رویه، عبارت «حبس درجه شش» جایگزین «شش ماه تا دو سال حبس» گردد.

- 24- مواد طرح (از جمله مواد 23، 24، 25، 27 و 28)، به ویژه در فصل چهارم فاقد شیوه نگارش قانونی است و افعال به صورت مجهول به کار رفته اند و درست آن است که فاعل یا مرتکب جرم در ابتدای مواد درج شود.
- 25- ماده (23) طرح، مبنی بر تخلف از ماده (15) می تواند در قالب یک تبصره به ماده (15) طرح الحاق شود.
- 26- در ماده (23) طرح، بعد از عبارت ماده (15)، «این قانون» اضافه گردد.
- 27- پیشنهاد می گردد شرایط فعالیت موثر که در تبصره ماده به موجب آیین نامه قرار است تدوین گردد به تایید هیات نظارت برسد.
- 28- مصادیق فعالیت موثر موضوع ماده (24) طرح باید به صورت دقیق احصا گردد درحالیکه در ماده (24) به صورت تمثیلی بیان شده است.
- 29- در ماده (26) طرح، باید پیام رسان های اجتماعی خارجی مجاز و غیر مجاز به صورت دقیق در ماده (1) طرح، تعریف شوند و معیار تشخیص آن تعیین گردد.
- 30- در قسمت اخیر ماده (26) طرح، عبارت یکی از مجازاتهای تعزیری درجه هشت جایگزین گردد.
- 31- در مورد مجازات تعزیری درجه هشت مندرج در ماده (26) طرح، لازم به ذکر است که به موجب ماده (65) و (68) قانون مجازات اسلامی، کلیه حبس های تعزیری درجه هشت به مجازاتهای جایگزین حبس تبدیل می شوند.
- 32- ماده (27) طرح، برای ارتکاب «معاونت در جرم» و «جرم اصلی»، مجازات یکسان در نظر گرفته است که برخلاف " اصل تناسب جرم و مجازات " است.
- 33- ماده (27) طرح، با مواد (729)، (730) و (731) قانون مجازات اسلامی (فصل جرایم رایانهای) مربوط به دسترسی غیر مجاز به داده هایی که به وسیله تدابیر امنیتی حفاظت شده است، شمول غیرمجاز و دسترسی یا افشای داده های سری همپوشانی پیدا می کند و از حیث میزان مجازات حبس متفاوت است.
- 34- موارد قانونی مندرج در ماده (32) طرح، باید به صورت دقیق و با ذکر عنوان قانون تصریح شود.
- 35- ماده (28) طرح، با مواد (744) تا (746) قانون مجازات اسلامی (فصل جرائم رایانهای) مربوط به هتک حیثیت و نشر اکاذیب همپوشانی دارد و از حیث مجازات متفاوت است و ماده (28) طرح، برخلاف مواد مذکور برای این جرائم حداکثر مجازات را پیش بینی نموده است درحالیکه به موجب تبصره ماده (744) قانون مجازات اسلامی تنها در فرض مستهجن بودن تغییر یا تحریف، مرتکب به حداکثر مجازات محکوم می گردد.

ب - سوابق قانونی

جدول سوابق قانونی طرح ساماندهی پیام‌رسان‌های اجتماعی

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	مواد
1	قانون مجازات اسلامی با اصلاحات و الحاقات بعدی	1392/2/1	730-729-19 746-744-731 751-749
2	سیاست‌ها و اقدامات ساماندهی پیام‌رسان‌های اجتماعی	1396/3/13	کل مواد
3	تشکیل شورای عالی فضای مجازی و تعیین اعضای حقیقی و حقوقی آن	1390/12/17	کل مواد
4	اساسنامه مرکز ملی فضای مجازی کشور شورایعالی فضای مجازی	1391/4/31	کل مواد
5	قانون احترام به آزادیهای مشروع و حفظ حقوق شهروندی	1383/2/15	کل مواد
6	قانون تجارت الکترونیکی با اصلاحات و الحاقات بعدی	1382/10/17	کل مواد
7	قانون وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	1382/9/19	کل مواد